

Con th y có ph t t làm công qu giúp cho chùa, mà lòng h còn quá nóng n y sân h n. H hay la r y ng i này, trách móc ng i kia. Nh v y, có ph i h có công lao v i chùa mà sinh tâm ngã m n khinh th ng ng i khác hay không? Làm sao h n ch và dĩ t tr đ c tánh c ng cao ngã m n?

Trong câu h i n y, n u phân tích thì nó g m có b n v n đ mà ph t t mu n bi t. Chúng tôi xin nêu ra t ng v n đ m t đ ti n b gi i đáp, góp thêm chút ý ki n.

1.V n đ công qu :

Hai ch công qu , th ng có nhi u ng i hi u l ch l c phi n dĩ n v ý nghĩa c a nó. H cho r ng, ch có nh ng ai t i chùa làm công kia vi c n , giúp cho chùa, thì m i g i là làm công qu . Ngoài ra, làm nh ng vi c khác hay nh ng n i khác, thì không ph i là làm công qu . Hi u th , tuy không ph i là sai h n, nh ng th c ra thì ch a đúng ý nghĩa c a hai ch công qu .

V y công qu nghĩa là gì?

Công: nguyên là ch Hán, nghĩa đen c a nó là th . Là ng i b công s c ra chuyên làm m t ngành ngh nào đó, thì g i đó là công. Nh nói công nhân hay công phu. Công nhân là ng i dùng s c lao đ ng c a mình mà làm m t công vi c n ng nh c nào đó, ho c b ng chân tay hay trí óc. Còn công phu là ng i (phu) v n đ ng năng l c làm m t công vi c, mang tính tinh th n siêu thoát nhi u h n. Nh nói công phu tham thi n, công phu l bái, công phu ni m Ph t v.v...

Còn ch "qu" cũng là ch Hán, nghĩa đen là trái. Nghĩa bóng là thành qu hay k t qu c a m t vi c làm hay l i nói. Nh v y, hai ch công qu , có nghĩa là khi chúng ta dùng s c làm m t công vi c nào đó, tùy theo ch đ ng công t t hay x u mà nó s đ a đ n cái k t qu cũng có t t x u khác nhau. Nói g n cho d hi u, công là nhân mà qu là k t qu . Hi u nh th , thì đâu ph i ch có t i chùa làm vi c giúp cho chùa m i là công qu , còn làm nh ng vi c khác, nh t ng kinh, l y Ph t, ni m Ph t, d ch kinh vi t sách, hay sang băng đĩa kinh sách nhà v.v... thì không ph i làm công qu hay sao? Hi u th , thì chúng ta m i th y nghĩa c a hai ch công qu r t sâu r ng.

Làm sao để từ bỏ được tính kiêu căng ngạo mạn?

Vị trí bài Administrator

Chúng ta có thể áp dụng hai cách này vào bất cứ công việc nào và bất cứ đâu. Không nhất thiết chúng có thể giúp chúng ta là làm công nhân. Đó chỉ là một cách để quản lý thông thường mà lâu nay người ta quen với thôi. Hiểu như vậy là chúng ta hiểu một cách hoàn toàn và phải đi.

Đều quan trọng, phải từ bỏ tính kiêu căng là khi làm bất cứ việc gì và ở đâu, thì chúng ta cũng phải có tâm niệm ba nguyên tắc. Nếu chúng ta làm với tâm lòng tự mãn, si mê, sân hận nóng nảy... thì kết quả chúng ta không có được mà còn mang thêm trọng tải nữa. Cái nhân (công) không tốt, thì thế nào cái quả làm sao tốt được cho được?

Làm sao để t trở thành tính kiêu căng ngã m?

Vietbi Administrator

Khi bạn công sức ra làm bất cứ điều gì, ta phải cẩn trọng khéo gìn giữ 3 điều ba nguyên tắc: thân, miệng, ý cho được nghiêm túc trong sạch. Nhất là ý nguyên tắc. Nếu chúng ta không khéo gìn giữ trong khi hành động hoặc nói năng, thì kết quả có khi sẽ trái ngược lại. Nếu mất nguyên tắc ra sức trồng cây mà không quan tâm chăm sóc kịp thời, thì kết quả, cái cây kia sẽ không thể nào đem hoa kết trái tốt đẹp như ý muốn được.

2. Nóng nảy sân hận:

Nóng giận là một tính khí lâu đời của chúng sanh thật khó bỏ. Vì nó là một trong sáu món căn bản phiền não: "tham, sân, si, mạn, nghi, ác kiến".

Trong sáu món ngũ, thì ba món: "tham, sân, si" trong kinh thường gọi là tam độc. Đây là ba thứ độc thì nó có năng lực rất mạnh thúc đẩy ngũ dục ta tạo ra nhiều nghiệp ác.

Kết quả, phải chịu cảm lạnh lạnh nhiều quấy báo khổ đau. Nhưng thực ngũ còn gọi là tứ hoại, tức mê lầm mê đắm sâu nặng. Ngũ dục tu hành phải dứt bỏ đi. A La Hán mới có thể đoạn trừ hết được. Chúng còn có tên là kiến thức. Kiến thức là trời buốt, sẽ là sai khi. Nghĩa là chúng có công năng sai khi ngũ dục ta tạo ra nhiều nghiệp nhân bất thiện, để rồi chúng trời buốt ngũ dục ta vào trong cảnh khổ. Chính vì chúng ta làm nô lệ cho nó sai khi, nên mới hiện ra tính nóng nảy la rầy chửi mắng v.v... Đó là công năng để còn nhớ, ngũ hạnh là đánh đập, đâm chém, bần tiện gây nên cảnh chiền tranh tàn sát đem máu đổ nhau.

Trồng ngũ pháp phẩm nào đó sân hận nóng nảy la rầy ngũ dục ngũ trách móc ngũ dục kia, là vì phẩm tứ đó không khéo tu 3 điều ba nguyên tắc. Mà gốc của nó là 3 điều ý nguyên tắc. Do trái ý nguyên tắc lòng mà sân hận la ó khác. Nếu phẩm tứ khéo biết gìn giữ chánh niệm trong khi làm việc, thì chắc chắn sẽ không có tình trạng đó xảy ra.

Vì tính niệm buông lung tâm ý nên mới có liên tưởng la rầy như thế. Cái nhân đã gây tạo như thế, thì cái quả chắc chắn là sẽ không tốt đẹp rồi.

Hiện tại, sẽ bị ngũ dục ta thù ghét, không ai ưa, mà trồng lại cũng sẽ bị quấy báo khổ đau. Nhưng, thì việc làm của mình chắc là ung công vô ích mà thôi. Thật là đáng trồng ngũ dục làm thay!

3. Công cao ngã mạn:

Tính ngã mạn khinh ngạo là con đẻ của lòng chấp ngã quá nặng nề mà ra. Tâm sở phiền não căn bản này, cũng rất khó trừ khó đo lường. Phàm đến đâu và tu đến đâu, tất cả quấy và A la hán mới có thể diệt trừ. Nghĩ rằng công của nó là luôn coi trọng mình mà thường khinh miệt kẻ khác. Dù người đó thật sự hơn mình về mặt gì đó, nhưng vì chấp ngã thì cao thì đi, thì ái ngã nên họ không bao giờ thấy mình thua kém ai. Khi làm được một công việc nào đó thành công, thì họ lên mặt công cao hách dịch. Họ thấy mình là người có công lao lớn, rồi khinh thường mọi người khác. Đó là họ đang mắc phải chứng bệnh "công thân" khá nặng. Bởi do thái độ mắc bệnh vô nhân đó, mà kẻ thù không ai mà thích họ cả. Và tất cả đó mới là người xa lánh ghét bỏ họ. Đó là hậu quả của lòng công cao ngã mạn quá coi trọng bản ngã mà ra!

4. Làm sao diệt trừ tính công cao ngã mạn?

Ngã mạn là một trong sáu món căn bản phiền não, nên tập nhân gốc rễ của nó rất sâu dày, không phải ai cũng có thể dễ dàng diệt trừ nó được. Kinh nói, sáu mê lầm này phải đến đâu và tu đến đâu mới diệt trừ được. Tập khí này nó có thể vô tận. Có một ta là đã có nó. Vì thế, nó còn có tên gọi khác là "Câu sinh hoạt".

Muốn đến đâu trừ nó, chỉ có cách là chúng ta phải gắng sức gia công niệm niệm tu trừ, mới có thể lìa khỏi trừ được. Điều quan trọng là chúng ta phải hiểu đúng như thật, quán chiếu sâu vào bản chất của nó, để thấy rằng tất cả nó là không. Chỉ khi nào đến cảnh xúc duyên, trái ý nghịch lòng, thì nó mới phát khởi. Tuy vậy, nhưng nó vẫn luôn luôn ngấm ngấm tiềm tàng sâu kín và hàng chi phải sai sót chúng ta một cách mãnh liệt.

Nếu chúng ta không đề cao cảnh giác, làm nô lệ cho nó sai khi nào, thì hậu quả xảy ra cũng rất là tai hại. Do đó, chúng ta cần phải có chánh niệm, chánh quán.

Có chánh niệm, thì chúng ta mới nhận diện nó một cách rõ ràng. Nhờ thế, thì nó không thể nào gây tác hại cho chúng ta được. Đó là do ý chí phải đến đâu và niệm niệm công phu tu hành của mọi người mà sự diệt trừ nó có nhanh, chậm khác nhau mà thôi.

Làm sao diệt trừ được tính kiêu căng ngã mạn?

Viết bởi Administrator

Thích Phức Thái

Chú thích: Bài đã được đăng trên một số trang cá nhân trên mạng Internet, đăng trên phatgiao.org.vn với sự cho phép của tác giả.

Nguồn: <http://phatgiao.org.vn/hoi-dap/201409/Lam-sao-diet-tru-duoc-tinh-kieu-cang-nga-man-15800/>